

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕТО НА РЕГУЛАТИВАТА

Назив на министерство:	Министерство за правда
Назив на предлогот на закон:	Предлог-Закон за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот
Одговорно лице и контакт информации:	
Вид на Извештај	☐ Нацрт ☒ Предлог
Обврската за подготовка на предлогот на закон произлегува од:	☒ Годишната програма за работа на Владата на Република Македонија ☐ НПАА ☒ Заклучок на Владата на Република Македонија ☐ Друго _____
Поврзаност со Директивите на ЕУ	
Дали нацрт извештајот содржи информации согласно прописите кои се однесуваат на класифицираните информации	☐ Да ☒ Не
Датум на објавување на нацрт Извештајот на ЕНЕР:	13.11.2017
Датум на доставување на нацрт Извештајот до Министерството за информатичко општество и администрација:	
Датум на добивање на мислењето од Министерството за информатичко општество и администрација:	
Рок за доставување на предлогот на закон до Генералниот секретаријат	октомври 2017

1. Опис на состојбите во областа и дефинирање на проблемот

1.1 Опис на состојбите

Со Законот за нотаријатот („Службен весник на РМ“ бр.72/16 и 142/16), се пропиша нова постапка за именување на нотари, се пропиша дека приватната исправа задолжително треба да биде составена од адвокат и да содржи адвокатски печат и потпис доколку се работи за правна работа со вредност над 10.000 евра во денарска

противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, освен доколку една од странките е Република Македонија, се пропиша дека Предлог за издавање на решение за нотарски платен налог врз основа на веродостојна исправа, приговорот против решението со кое е издаден нотарски платен налог или по однос на одлуката за трошоците, приговорот против решението на нотарот со кое се отфрла предлогот како неурден, предлогот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, приговорот против решението на нотарот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, приговорот против одлуката на нотарот со која се одбива предлогот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, жалбата против решението на судот, задолжително ги составува адвокат и содржат адвокатски печат и потпис, освен доколку доверител е Република Македонија, како и доколку се работи за веродостојна исправа која произлегува од комунална услуга, а во зависност од вредноста на побарувањето, доверителот кој дава комунални услуги да може директно да ја достави на нотар без составување на предлогот за издавање на нотарски платен налог од адвокат, се пропиша задолжително учество на адвокати во оставинска постапка на страна на учесниците во постапката, употребата на нотарскиот акт, се пропиша квалификационен нотарски испит, испит за рангирање за нотар, испит за заменик-нотар, испит за помошник-нотар, испит за нотарски стручен соработник и стручен испит за проверка на знаењата кој се спроведуваат по електронски пат и се пропиша постапка за именување на нотари која трае 30 дена во кој рок кандидатите треба да положат квалификационен нотарски испит, испит за рангирање и да приложат доказ за положен психолошки тест и тест на интегритет.

1.2 Причини за проблемите кои се предмет на разгледување

- задолжителното составување на предлозите за издавање на решение за нотарски платни налози, приговорите и жалбите од страна на адвокат во постапката за издавање на решение за нотарски платен налог, учеството на адвокати како полномошници на учесниците во оставинската постапка, задолжителното составување на приватни исправи од страна на адвокати за вредност на предмет на службеното дејствие над 10.000,00 евра, процедурата за спроведување на конкурс за именување на нотари која е комплицирана и неспроведлива, и полагањето на испитите по електронски пат нема да придонесе за именување на постручни лица од кандидатите за нотари.

2. Цели на предлог регулативата

- редефинирање на постапката за спроведување на конкурс за нотари и полагање на нотарски испит, со што ќе се олесни процедурата за спроведување на конкурс за нотари, како и за полагање на испитот.
- редефинирање на критериумите за определување на бројот на местата на нотарите, што ќе доведе до намалување на бројот на нотарите
- нотарски акт ќе може да се состави за сите правни работи, со што се овозможува избор на учесниците пред нотарот дали ќе побараат од нотарот да состави нотарски акт или ќе ја солемнизираат приватната исправа.
- поекономична и поефикасна постапка за иницирање на постапка за издавање на решение за нотарски платен налог, спроведување на оставинска постапка и потврдување на приватни исправи.

3. Можни решенија (опции)

3.1 Опис на решението „не прави ништо“

Доколку Владата на Република Македонија не му предложи Предлог-закон за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот заради надминување на горенаведените проблеми, може да доведе до целосно нефункционален систем на полагање на испитите за кандидати за нотар, нотарски стручен соработник, помошник-нотар и заменик-нотар, сложена и неспроведлива постапка за спроведување на конкурс за именување на нотари, зголемување на трошоците за физичките и правните лица во постапките пред нотар за потврдување на приватни исправа, оставинска постапка и предлог за издавање на решение за нотарски платен налог и примена на редовни правни лекови за заштита на правата на доверителите и должниците, со што ќе се доведе во прашање функционирањето на системот на нотаријатот и неговата ефикасност.

3.2 Опис на можните решенија (опции) за решавање на проблемот

Усвојување на Предлог-закон за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот.

4. Проценка на влијанијата на регулативата

Можни позитивни и негативни влијанија од секоја од опциите:

4.1 Економски влијанија

Со предложените измени ќе се намалат трошоците на физичките лица како и на правните лица во постапките пред нотарите, а со тоа и нивната конкурентност и задржување на вработените во фирмите, ќе се намалат и трошоците на правните лица како учесници во постапките пред нотар за потврдување на приватни исправи и во постапките за донесување на нотарски платен налог.

4.2 Фискални влијанија

Нема.

4.3 Социјални влијанија

Ќе се намалат трошоците за физичките лица како учесници во постапките пред нотар за потврдување на приватни исправи и постапките за издавање на решенија за нотарски платен налог.

4.4 Влијанија врз животната средина

Нема.

4.5 Административни влијанија и трошоци –

а) трошоци за спроведување

Нема.

б) трошоци за почитување на регулативата

Нема.

5. Консултации

5.1 Засегнати страни и начин на вклучување

Нотарска комора на Република Македонија, Комора на извршители, Стопанска комора на Македонија, Адвокатска Комора на Република Македонија, Стопанска комора за Северозападна Македонија, Основен суд Скопје 2 Скопје и Универзитетски професори вклучени преку учество во работна група.

Јавен увид со можност за испраќање на коментари преку ЕНЕР од 13.11.2017 година. Предлог Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот е дотавен на мислење до Нотарската Комора на РМ, Комората на извршители, Адвокатската комора, Стопанска Комерцијална Комора на Македонија, Стопанска комора на северо-западна Македонија и Основен суд Скопје 2 Скопје.

5.2 Преглед на добиените и вградените мислења

На ЕНЕР се добиени 72 коментари кои се однесуваат на членовите на Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот и на предложените алтернативи. Всички забелешките и предловите се повторуваат во повеќето коментари и се однесуваат на член 52, член 55, член 56, член 68 и член 147 од постојниот закон и се однесуваат на задолжителното учество на адвокатите во постапката за солемнизација на приватна исправа, постапката за нотарски платен налог и постапката за расправање на оставина како и случаите во кои е дозволено составување на нотарски акт. Според добиените коментари најголема реакција предизвикаа одредбите за задолжително застапување од страна на адвокат во постапките пред нотар бидејќи постапките се одолговлекуваат, непотребно се усложнуваат и се создаваат поголеми трошоци, поради што потребни се законски решенија кои ќе го олеснат функционирањето, а не да го усложнуваат, и да се види реалната потреба за учеството на адвокатите бидејќи со измената на законот во овој правец нема придобивки ниту за граѓаните ниту за компаниите.

Според добиените коментари треба да се почитува правото на избор и секој да може самиот да одлучи дали во постапките пред нотар кои се неспорни ќе ангажира адвокат доколку смета дека тоа му е потребно а не да се обврзуваат учесниците во постапките пред нотар со задолжително присуство на адвокат. Имено во правниот систем на РМ, на граѓаните во постапките пред судовите и другите државни органи и институции им е овозможено да можат непосредно лично да се застапуваат доколку се полнолетни и деловно способни и од тие причини постои неусогласеност и неконзистентност во овој дел на Законот за нотаријатот со Законот за парничната постапка, а и во постапката за судски платен налог, во кои законодавецот не предвидел задолжително присуството на адвокат додека во постапката пред нотар за издавање на нотарски платен налог е задолжителен адвокат. Во коментарите е содржано дека законите треба да бидат во интерес на граѓаните, а не да бидат на товар на граѓаните и дека со задолжителното учество на адвокатот во постапките пред нотар само се зголемуваат трошоците во постапувањето, а на одреден начин со тоа се оневозможува пристапот до правдата и се ограничува само за оние кои можат да платат адвокат, а од друга страна во привилегирана положба се ставаат адвокатите во однос на сите други правници иако се со исто образование (закриен Правен факултет и положен правосуден испит), со што се се создаваат пречки во економијата и развојот на бизнисот.

Во однос нотарскиот акт пристигнати беа коментари дека граѓаните во сите европски држави каде постои нотаријат имаат можност да договорат и да побараат форма за нивниот договор да биде во форма на нотарски акт како главно обележје на секој нотаријат што припаѓа на латинскиот нотаријат како и итоаријатот во Република Македонија. Со ова се почитува правото на избор на

граѓанинот да може да избере нотарски акт како форма затоа што му овозможува поголема брзина и правна сигурност. Нотарскиот акт постои од самото воведување на нотаријатот во Р. Македонија и многу е мал бројот на поништени нотарски акти во постапка пред суд што го потврдува квалитетот и правната сигурност во постапката за сочинување на нотарски акт.

Значително помал број од вкупно добиените коментари на објасниот предлог закон, односно само пет коментари од вкупно 72 коментари, се во насока на поддршка на задолжителното учество на адвокат во постапките кај нотарите заради заштита на правната сигурност на граѓаните.

Разгледаните коментари добиени на ЕНЕР ќе приднесат за подобрување на квалитетот на понудените законски решенија и за утврдување на конечниот текст на законот.

5.3 *Мислењата кои не биле земени предвид и зошто*

Предлозите доставени преку ЕНЕР кои се однесуваат за рамномерна распределба на предметите по основ на предлози за издавање на решенија за нотарски платен налог и сите други предмети по основ на Договори за одобрени кредити од банки или други финансиски институции како и сите предмети за оттугување на градежно земјиште сопственост на државата-општините, за хипотека, залог, меница и др. да се распределат рамноправно на сите нотари според вредноста на предметите, а евидентијата и распределбата да ја врши бројот и вредноста на предметите, а евидентијата и распределбата да ја врши Нотарската Комора, која е должна во рок од три месеци да изработи софтвер каде електронски ќе може да се избере нотар кој по редослед е слободен, не беа прифатени од причина што тоа не е во согласност со темелната вредност слободата на пазарот и претприемаштвото определена со член 8 став 1 алинеја 7 и разработена во член 55 д Уставот.

Предлогот именувањето на нотари да го врши Основниот суд на чија територија се бира нотарот врз основа на конкурс, кој конкурсе го распуштува Основниот суд за чија територија се именува нотарот, а да го спроведува комисија формирана за таа цел составена од 5 судии на тој суд, не е прифатен од причина што нотарите во латинскиот нотаријат се именуваат од министерот за правда и тоа е така во сите земји кои го имаат прифатено латинскиот нотаријат. Судовите решаваат спорни работи и не е нивна надлежност да именуваат лица со јавни овластувања, кои нотарската служба ја вршат слободно, независно, самостојно, стручно и непристрасно врз основа на Уставот, закон, меѓународни договори што се засновани врз закон, а со примена на начелата за гарантирање на законито вршење на работите, договорност за причинетата штета во вршењето на нотарската служба, неспорност на парниот однос, надзор над законитоста во вршењето на нотарската служба, угледно и достоинствено вршење на нотарската служба.

Предлогот дека нотарските службени седишта не може да ги определува министерот затоа што нотарот сам го определува службеното седиште и дека министерот има законски овластувања да го определи бројот на службените седишта но не и службените седишта, како и предлогот според кој нотарот нема службено подрачје туку се именува да врши дејност нотар на определено подрачје кое може да биде и на територијата на цела држава а на тоа подрачје да има само свое службено седиште, не е прифатен од причина што службените седишта на нотарите се определуваат согласно подрачјата на основните судови и истите ја

вршат нотарската служба само на своето службено подрачје, кое е во согласност и со принципите на латинскиот нотаријат, односно ограничен број на нотари за определено подрачје.

Коментарот дека нотарски платен налог е овластување кое можат да го имаат само судовите и дека се работи за овластување дадено со Законот нотаријатот кое е спротивна на уставот и Законот за судовите, не е прифатен од причина што во постапката за издавање на решение за нотарски платен налог не постои спорен правен основ, се додека против решението на нотарот не е изјавен приговор до судот. Во тој случај за приговорот одлучува судот кој е и надлежен за решавање на спорни односи и понатаму постапката по предметот продолжува пред суд, кој е единствено надлежен да решава спорни правни односи.

Законското решение за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на нотарите врз основа на веродостојна исправа, доведе до значително растеретување на судовите од поднесените тужби со предлози за издавање на платни налози врз основа на веродостојни исправи и судовите одлучуваат само по приговор против решението донесено од нотарот, и донесуваат одлуки согласно со одредбите на Законот за парничната постапка во постапка по приговор, а со тоа се зголеми ефикасноста во постапувањето на судовите по спорните предмети.

Во однос на добиениот коментар дека против првостепен нотарски акт треба да биде дозволено право на жалба до Нотарската комора или до специјален орган во состав на Комората, а во постапката по жалба второстепениот орган да го задолжи нотарот да донесе нотарски акт по негови упатства и укажувања, истиот не е прифатен од причина што при изготвување на нотарски акт странките односно учесниците пред нотарот слободно располагаат со својата волја која се преточува во нотарскиот акт, така што наложувањето како да биде составен нотарскиот акт од некој друг е директно мешање и непочитување на волјата и диспозицијата на учесниците по чие барање нотарот го составува нотарскиот акт и би значело основ за настанување на спорен однос помеѓу учесниците кои го читаат и како потврда на нивната волја и согласност за составениот нотарски акт истиот и го потпишуваат.

Во делот на коментарите за преместување на нотарот, истиот се прифатен и се прецизирани одредбите од предлог законот деканотарот неможе да биде преместен од едно на друго службено подрачје.

Во делот на коментарот дека со нотарскиот акт се задира во Законот за облигационите односи, истиот е неприфатлив од причина што со Законот за облигационите односи се регулира кои се суштествените елементи на договорите, а со Законот за нотаријатот се уредува постапувањето на нотарот при потврдувањето на договорот кои го составиле учесниците или составувањето на нотарскиот акт во соодветна форма на договор уредена со Законот за облигациони односи.

Во делот на коментарот правни дела да составуваат само адвокати истиот не се прифаќа од причина што никаде во Уставот на РМ и законите не е утврдена исклучива надлежност на адвокатие, само тие да составуваат правни дела, а во делот на коменатарот да не постои нотарскиот акт, истиот исто така не се прифаќа од причина што по основ на поништување на нотарски акт се водиат минимален број на постапки односи само 0,05% од вкупниот број на составени нотарски акти.

Во делот на коментарот да се доуредакт одредбите кои се однесуваат на надлежностите на нотарот кој привремено ја врши нотарската служба истиот не се

прифаќаат од причина што законските одредби се доволно јасни и прецизни, во прашање е само нивната доследна примена.

Во делот на коментарите дали има право на жалба против одлуката на нотарот да дозволи или да не дозволи преземање на службено дејствие од субјект кој настапува како полномошник, ова е уредено со постојниот закон односно член 30 од Законот за нотаријатот кој пропишува право на жалба до Управниот одбор на Комората.

Во однос на коментарот да се напушти концептот дека сите нотарски исправи, без исклучок, се јавни исправи, не се прифаќа од причина што за да една исправа добие сила на јавна исправа потребно е при нивното составување и издавање да се исполнети потребните услови превидени со Законот за нотаријатот.

Во делот на коментарите дека на нотарот не треба да му следи надоместок за предметите доверени од судот од причина што странката платила судска такса, не се прифаќа од причина што во судовите странката плаќа една судска такса за поднесен предлог или барање, а за изготвување и донесување на одлуки од судовите повторно се наплатува судска такса од страна на судовите, поради што и на нотарите кај доверените работи, а за донесување на соодветна одлука им следи надоместок за нивната работа, покрај судската такса што ја платиле странките само за поднесување на предлог или барање.

6. Заклучоци и препорачано решение

6.1 Споредбен преглед на позитивните и негативните влијанија на можните решенија (опции)

Ќе се овозможи спроведлива постапка за именување на нотар, ќе се воспостави реална проценка на знаењата на кандидатите за нотари, ќе се овозможи поефикасна постапка за издавање на решение за нотарски платен предлог, ќе се овозможи поефикасна постапка за потврдување на приватни исправи, и согласно начелото на диспозицијата на странките нотарот да состави нотарски акт доколку тоа го побараат учесниците во постапката пред нотар.

6.2 Ризици во спроведувањето и примената на секое од можните решенија (опции)

- неспроведување на конкурси за именување на нотари поради намалување на бројот на нотарите, неефикасен систем за спроведување на нотарски испит, зголемување на бројот на приговори до судовите против решенијата на нотарите за издавање на нотарски платни налоги, зголемување на бројот на судски постапки за поништување на нотарски исправи.

6.3 Препорачано решение со образложение - се препорачува да се усвои предлог законот.

7. Спроведување на препорачаното решение

7.1 Потреба од менување на закони и подзаконска регулатива во областа или други сродни области Закон за извршување.

7.2 Потребни подзаконски акти и рок за нивно донесување

По донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот треба да се изменат следните подзаконски акти:

1. Нотарска тарифа
2. Правилник за начинот на вршење на надзор под законитоста на работењето на нотарот.

3. Правилник за формата и содржината на службениот печат, сувиот жиг, жигот за восокот и штембилите на нотарот, како и начинот на нивното издавање, замена и поништување.

4. Правилник за видот, содржината, формата, начинот на водењето на актите, уписниците, книгите и имениците на нотарот, помошните книги, начинот на примање и чување на нотарските исправи и предметите од вредност и нивното издавање и преземање, начинот на чување и обнова ја нотарските списи и исправи, начинот на архивирање и организирањето на архивирањето, како и преземање на други формални дејствија.

5. Правилник за бројот и распоредот на службените седините и службените подрачја за кои се именуваат нотарите

По донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот треба да се донесат следните подзаконски акти:

1. Правилник за начинот на организирање и полагање на нотарскиот испит
2. Програма за содржината на нотарскиот испит.

По донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот треба да се укинат или стават воен сила следните подзаконски акти:

1. Програма за градивото и прописите за полагање на теоретскиот дел од квалификациониот нотарски испит и испитот за рангирање на нотар, испитот за заменик - нотар, испитот за помошник - нотар, испитот за нотарски стручни соработник и стручниот испит за проверка на знаењата на нотарите (член 162 став (5) од ЗН)

2. Правилник за критериумите во однос на просторните услови и материјално-техничката и информатичката опрема на просторните за полагање на квалификациониот нотарски испит, испитот за рангирање на нотар, испитот за заменик-нотар, испитот за помошник-нотар, испитот за нотарски стручни соработник и испитот за проверка на знаењата на нотарите

3. Правилник за начинот на полагање на квалификациониот нотарски испит, испитот за рангирање за нотар, испитот за заменик-нотар, испитот за помошник-нотар, испитот за нотарски стручни соработник и стручниот испит за проверка на знаењата на нотарите и за формата и содржината на уверението за положени испити

7.3 Органи на државната управа, државни органи и други органи надлежни за спроведување

Министерство за правда, Нотарска Комора на Република Македонија, нотари, судови.

7.4 Активности за обезбедување на ефикасно спроведување че предлогот на закон

Советувања во организација на Нотарската Комора на Република Македонија

8. Следење и евалуација

8.1 Начин на следење на спроведувањето

Информации и анализи изготвени од Нотарската комора на Република Македонија и информации, анализи и надзори над работата на нотарите и Нотарската комора на Република Македонија спроведени од страна на Министерството за правда.

8.2 Евалуација на ефектите од предлогот на закон и рокови

Квартални и годишни извештаи од нотарите и Годишна информација за примена на Законот за нотаријатот.

Изјава од министер

Нацрт Извештајот за проценка на влијанието на регулативата е изгoten во согласност со Методологијата за проценка на влијанието на регулативата. Тој дава реална проценка на можните влијанија и очекуваните ефекти, како и трошоците кои се вднесуваат на секоја од утврдените можни решенија (опции) за решавање на проблемот.

Датум:

.....11.12.2018.....

